

ΤΑ ΑΣΤΕΡΙΑ ΤΟΥ ΣΙΝΤΙ ΜΟΥΜΕΝ

Γαλλική λογοτεχνία στις 'Εκδόσεις 'Αγρα

- CHARLES PERRAULT : Τὰ παραμύθια (με τις γραβούρες του G. DORÉ)
CHODERLOS DE LACLOS : 'Επικίνδυνες σχέσεις
MARIVAUX : 'Ο θρίαμβος του έρωτα και άλλα έργα
ALFRED DE MUSSET : Γκαμιανή ή Δύο νύχτες παραφορέας
GIACOMO CASANOVA : 'Ιστορία της ζωής μου (επιλογή από τὰ 'Απομνημονεύματα)
HONORÉ DE BALZAC : Τò άγνωστο άριστούργημα / "Ένα πάθος στην έρημο
CHARLES BAUDELAIRE : 'Εγκώμιο του μακιγιάζ / 'Η Φαναριόλ / Περί της ουσίας του γέλιου και γενικά περί του κομικού στις πλαστικές τέχνες
THÉOPHILE GAUTIER : 'Αρρία Μαρκέλλα και άλλα φανταστικά διηγήματα
EUGÈNE SUE : Κερνόκ ό πειρατής
GUSTAVE FLAUBERT : Γράμματα άπ' την 'Ελλάδα - 1850-1851
GÉRARD DE NERVAL : Αύρηλία (με εικονογράφηση του Alfred Kubin)
ARTHUR RIMBAUD : Γράμματα από τò Χαράρ
STÉPHANE MALLARMÉ : 'Ο "Γκιουτορ ή 'Η τρέλα του 'Ελβενόν
MARCEL PROUST : Τò τέλος της ζήλιας και άλλα τέσσερα κείμενα
MARCEL SCHWOB : Φανταστικοί βίοι / Μίμοι
PIERRE LOUÏS : 'Εγχειρίδιο καλής συμπεριφορέας κορασιδων για οικοτροφεό
LÉON BLOY : 'Η φοβερή τιμωρία ενός όδοντογιατρού (πρόλογος X. Α. Μπόρχες)
LE CORBUSIER : Κείμενα για την 'Ελλάδα, φωτογραφίες και σχέδια
PAUL VALÉRY : Εύπαλινος ή 'Ο άρχιτέκτων / Διάλογος για τò δέντρο
VALÉRY LARBAUD : 'Εραστές, εύτυχημένοι έραστές... / Φερμίνια Μάρκες
JEAN COCTEAU : Θέατρο τσέπης
GEORGES BATAILLE : 'Η ίστορία του ματιού / 'Ο νεκρός / Μαντάμ 'Εντουαρντά / 'Η μητέρα μου
MAURICE BLANCHOT : 'Η τρέλα της ημέρας / 'Ο τελευταίος άνθρωπος / 'Η στιγμή του θανάτου μου
HENRI MICHAUX : 'Εκουαδór / 'Ονειροπολώντας με άφετηρία αίνιγματικές ζωγραφιές
PIERRE KLOSSOWSKI : Τò λουτρό της 'Αρτεμης (επίμετρο Michel Foucault)
ANDRÉ PIEYRE DE MANDIARGUES : Τò αίμα του άμνυ - Ροδογύνη
HENRI CARTIER-BRESSON : 'Η άποφασιστική στιγμή
MARGUERITE DURAS : 'Ο άνδρας που καθόταν στον διάδρομο
PIERRE CABANNE : Ποιός σκότωσε τόν Βικέντιο Βάν Γκόνγκ
JOYCE MANSOUR : Κραυγές - Σπαράγματα - 'Ορνια
PAUL GADENNE : 'Η φάλαινα
JEAN-PAUL SARTRE : Οί λέξεις
GEORGES PEREC : Σκέψη / Ταξινόμηση
OLIVIER ROLIN : Μερóη / Πóρτ Σουδάν / Τοπία καταγωγής / Χάρτινες τίγρεις
B.-M. KOLTÈS : 'Η νύχτα μόλις πριν από τὰ δάση / Στη μοναξιά τών κάμπων με βαμβάκι / Ρομπέρτο Τσούκκο - Ταμπατάμπα - "Ένα ύπόστεγο, στη Δύση / Δυτική αποβάθρα
VALÈRE NOVARINA : Γράμμα στους ήθοποιούς - 'Υπέρ Λουί ντε Φυνές
NANCY HUSTON : Οί παραλλαγές Γκόλντμπεργκ / Χαμένος Βορράς / Τò αποτύπωμα του άγγελου / Dolce agonia / 'Γχη ρήγματος
PASCAL QUIGNARD : Ταράτσα στη Ρώμη / Βίλα 'Αμάλια
ERIC ORSENA : Ταξίδι στις χώρες του βαμβακιού
YVES RAVEY : Μπάμπι Μπάρ
LAURENT MAUVIGNIER : Αυτό που έγω όνομάζω λήθη
VICTOR SEGALEN : "Ένας μεγάλος ποταμός
CARYL FÉREY : Οί νύχτες του Σάν Φρανσίσκο
JEAN GENET : Τò παιδί έγκληματίας / "Ό,τι απέμεινε από έναν Ρέμπραντ που σή-στηκε σε μικρά πολλά κανονικά τετραγωνάκια και πετάχτηκε στο άποχωρητήριο - 'Η παράξενη λέξη...
PHILIPPE JACCOTTET : Τò τετράδιο της γλώης

ΜΑΗΙ ΒΙΝΕΒΙΝΕ

ΤΑ ΑΣΤΕΡΙΑ
ΤΟΥ
ΣΙΝΤΙ ΜΟΥΜΕΝ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

ΕΛΓΚΑ ΚΑΒΒΑΔΙΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΓΡΑ

Ἀναζητήστε τὰ βιβλία τῶν Ἐκδόσεων Ἄγρα
στὴν ἴστοσελίδα μας
www.agra.gr

Ἐὰν ἐπιθυμεῖτε νὰ ἐνημερώνηστε γιὰ τὶς νέες ἐκδόσεις
καὶ τὶς ἐκδηλώσεις μας, μπορεῖτε νὰ μᾶς ἀποστείλετε
ὄνομα καὶ ἠλεκτρονικὴ διεύθυνση.

Τίτλος πρωτοτύπου : LES ÉTOILES DE SIDI MOUMEN

© Éditions Flammarion, Paris, 2010

ISBN 978 - 960 - 505 - 210 - 2

γιὰ τὴν ἐλληνικὴ ἔκδοση

© 2016, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΓΡΑ Α.Ε.

Ζωοδόχου Πηγῆς 99, 114 73 Ἀθήνα

Τηλ. 210.7011.461 – FAX 210.7018.649

<http://www.agra.gr>, e-mail : info@agra.gr

facebook : Agra Publications

1.

“Ένας πεζός μπορούσε να περάσει πλάι απ’ τή γειτονιά μας χωρίς να υποψιαστεί ούτε για ένα λεπτό τήν ύπαρξή της. Στολισμένος με έπάλξεις, ένας έπιβλητικός τοίχος χτισμένος με άχυρόλασπη τή χωρίζει από τή λεωφόρο όπου ένα άσταμάτητο κύμα από αυτοκίνητα κάνει έναν θόρυβο του διαβόλου. Σ’ αυτόν τόν τοίχο είχαν σκάψει ρωγμές πού έμοιαζαν με πολεμίστρες. ‘Από κεί μπορούσες να παρατηρεῖς με τήν άνεσή σου τόν έξω κόσμο. Τό αγαπημένο μας παιχνίδι, όταν ήμουνα παιδί, ήταν να άδειάζουμε δοχεῖα με οὔρα στους καθωσπρέπει και να καθόμαστε ακίνητοι και σιωπηλοί ένω αυτοί αναθεμάτιζαν και έβριζαν κοιτώντας τόν οὔρανό. ‘Ο άδελφός μου ό Χαμίντ ήταν ό άρχηγός μας. Σπάνια έχανε τó στόχο του. Τόν βλέπαμε να έκτελει τó έργο του καταπνίγοντας τά γέλια μας, πού λίγο μετά τó βρέξιμο με τή χρυσή βροχή ξεσπούσαν άσυγκράτητα. Με άγαλλίαση κυλιόμασταν μέσα στη σκόνη σαν κουτάβια. ‘Από τή μέρα πού ένα θύμα μανιασμένο πέταξε μιá πέτρα πού κατέληξε στο κεφάλι μου, κάτι δέν πάει καλά μ’ έμένα. Κάπου χάνω. Σίγουρα αυτό σκέφτονται οί δικοί μου και δέν σταμάτησαν να μου τó κοπανάνε απ’ όταν ήμουν μικρός. Στο τέλος τó συνήθισα και άργότερα μου άρεσε. “Όλες μου οί σκανταλιές ήταν σχεδόν συγχωρεμένες εξαιτίας αυτού του μειονεκτήματος. Πάντως δέν είμαι

πιό ἡλίθιος ἀπ' τοὺς ἄλλους. Στὸ ποδόσφαιρο, ὅλος ὁ κόσμος θὰ βεβαιώσει ὅτι εἶμαι ὁ καλύτερος τερματοφύλακας τῆς παραγκούπολης. Τὸ εἶδωλό μου λεγόταν Γιασίν. Ὁ διάσημος Γιασίν. Ποτὲ δὲν τὸν εἶδα νὰ παίζει ἀλλὰ διηγοῦνται τόσες ἱστορίες γι' αὐτόν... Πολλοὶ λένε ὅτι ἦταν ἱκανὸς νὰ σταματήσει μιὰ μπάλα, ἀκόμη κι ἂν τὴν εἶχε ρίξει ἓνα κανόνι Krupp. Ἄλλοι ἔλεγαν ὅτι τὸ σῶμα του ξέφευγε ἀπ' τοὺς κανόνες τῆς βαρύτητας. Ἀκόμη λέγεται ὅτι τὸν πρόωρο θάνατό του τὸν εἶχαν ὑποκινήσει διεθνεῖς ἐπιθετικοὶ ποὺ εἶχαν ταπεινωθεῖ ἀπὸ τὸ ταλέντο του. "Ὅπως καὶ νὰ ᾄχει, ἐγὼ ἤθελα νὰ γίνω ἢ Γιασίν ἢ τίποτα. Ἔτσι, ἄλλαξα τ' ὄνομά μου γιὰ νὰ πάρω τὸ δικό του. Στὴ Γιέμμα¹ δὲν ἄρρεσε αὐτὴ ἢ ἀλλαγὴ, ἀλλὰ ἐπειδὴ ἀρνιόμουν ν' ἀπαντήσω ὅταν μὲ φώναζε μὲ τ' ὄνομά μου –ποὺ γι' αὐτὸ τὸ ὄνομα, στὰ βαφτίσια μου, εἶχε θυσιαστεῖ ἓνα πρόβατο μπροστὰ στὴν παράγκα μας–, ὑποχώρησε καὶ μὲ φώναζε ὅπως οἱ ἄλλοι. Μονάχα ὁ πατέρας μου, ποὺ πάντα ἦταν γέρος καὶ ξεροκέφαλος, ἐπέμενε νὰ μὲ φωνάζει μὲ τὴν ἀρχαϊκὴ ὀνομασία : Μώχ. Μ' ἓνα τέτοιο ὄνομα δὲν μπορεῖς νὰ προχωρήσεις μπροστὰ. Ἐξάλλου, δὲν τράβηξα πολὺ μακριὰ στὴ ζωὴ μου γιατί δὲν ὑπῆρχαν καὶ πολλὰ γιὰ νὰ κάνω. Καὶ θέλω νὰ τὸ δηλώσω εὐθὺς ἐξαρχῆς : δὲν λυπᾶμαι ποὺ τέλειωσα. Δὲν ἔχω τὴν παραμικρὴ νοσταλγία τῶν δεκαοχτῶ βασανισμένων χρόνων τῆς δύσκολης ζωῆς ποὺ μοῦ δόθηκε νὰ ζήσω. Ἀκόμα καὶ στὴν ἀρχή, τὶς μέρες ποὺ ἀκολούθησαν ἀμέσως μετὰ τὸ θάνατό μου, δυσκολευόμουν νὰ ἀπαρνηθῶ ἓνα ἀπὸ αὐτὰ τὰ παξι-

---

1. Στὶς βερβερικὲς γλωσσες yemma λέγεται ἡ μητέρα. (Σ.τ.ε.)

μάδια με ταγκό βούτυρο που έφτιαχνε ή μάνα μου, τὰ γλυκά με μέλι ή τὸν καφέ με τὰ μπαχαρικά. Σιγά σιγά, αὐτὲς οἱ γήινες ἀνάγκες διαλύθηκαν, κι ἀκόμα ή ἀνάμνησή τους ἀλλοιώθηκε ἀπὸ τὴν καινούργια μου ὑπόσταση τοῦ φαντάσματος καὶ χάθηκαν. "Αν μοῦ τυχαίνει ἀκόμα σὲ στιγμὲς ἀδυναμίας νὰ σκεφτῶ τὰ χάδια τῆς Γιέμμα ὅταν ψαχούλευε τὰ μαλλιά μου γιὰ νὰ σκοτώσει τὶς ψεῖρες, λέω : «"Ελα, Γιασίν, τὸ κεφάλι σου λιανίστηκε σὲ χίλια κομμάτια. Ποῦ θὰ μπορούσαν νὰ φωλιάσουν οἱ ψεῖρες, ἀφοῦ δὲν ἔχεις πιά οὔτε μαλλιά γιὰ νὰ τὶς ὑποδεχτοῦν ; » Πάντως, εἶμαι χαρούμενος πὺ εἶμαι μακριὰ ἀπὸ τοὺς κυματιστοὺς τσίγκους, ἀπὸ τὸ κρύο, τοὺς ξεχειλισμένους βόθρους κι ἀπ' ὅλα τὰ μιάσματα πὺ στοίχειωσαν τὴν παιδική μου ἡλικία. Δὲν θὰ σᾶς περιγράψω τὸ μέρος πὺ βρίσκομαι τώρα, γιατί οὔτ' ἐγὼ τὸ ξέρω. Τὸ μόνο πὺ μπορῶ νὰ πῶ εἶναι ὅτι ἔχω καταστήσει μιὰ ὄντοτητα καὶ –γιὰ νὰ χρησιμοποιήσω τὴ γλώσσα πὺ μιλοῦν ἐδῶ κάτω– θὰ τὴν ὀνομάσω συνείδηση : δηλαδή, τὴν ἀτάραχη ἀπόρροια ἀπὸ μυριάδες καθαρὲς σκέψεις. "Οχι τὶς σκοτεινὲς καὶ μίζερες πὺ διέτρεχαν τὴ σύντομη ὕπαρξή μου, ἀλλὰ σκέψεις με χίλιες ὄψεις, τόσο ἀστραφτερὲς πὺ πολλὲς φορὲς τυφλώνουν.

2.

Πολύ πρὶν ἐκδημοκρατιστοῦν οἱ παραβολικὲς κεραΐες, φύτρωναν στὶς στέγες τῆς πόλης μας εὐρηματικὲς κατασκευὲς ἀπὸ κατσαρολικά πού ἐπέτρεπαν τὴ λήψη ξένων ἐκπομπῶν. Βέβαια, οἱ εἰκόνες ἦταν θολές, μισοσκοτεινιασμένες, ἀλλὰ μαντεύαμε τὸ περίγραμμα ἀπὸ τὶς σιλουέτες καὶ ὁ ἦχος ἦταν σχετικὰ καλός. Παρακολουθοῦσαμε κυρίως τὰ ἰσπανικὰ καὶ τὰ πορτογαλικὰ κανάλια γιὰ τὸ ποδόσφαιρο, τὰ γερμανικὰ γιὰ τὰ πορνογραφικὰ ἔργα (ὅπου ἡ κακὴ ποιότητα τῆς εἰκόνας εἶχε τὸ χάρισμα νὰ μεταμορφώνει τὴν κτηνωδία σὲ ἐρωτισμὸ) καὶ τέλος, τὰ ἀραβικὰ κανάλια γιὰ τὴν καθημερινή μας δόση ἀπὸ τὴ σύρραξη Ἰσραήλ-Παλαιστίνης καὶ τὶς καταστρεπτικὲς ἐνέργειες τῆς κανιβαλικῆς Δύσης. Ἡ ἔγχρωμη τηλεόραση ἦταν ἀπρόσιτη στοὺς περισσότερους ὑπηκόους τῆς Μεγαλειότητάς του. Εἶχαμε ὅμως μιὰ πλαστικὴ χρωματιστὴ διαφάνεια πού τοποθετοῦσαμε στὴν ὀθόνη : τρεῖς χρωματιστὲς ὀριζόντιες λωρίδες, μπλὲ γιὰ τὸ πάνω μέρος, πού ποιητικὰ θύμιζε τὸν οὐρανό, στὸ κέντρο ἓνα ἀνοιχτὸ κίτρινο καὶ κάτω ἓνα πράσινο σὰν τὴ χλόη. Κι ἔτσι εἶχαμε δικαίωμα σὲ σπίθες εἰκόνων κάτω ἀπ' τὸ πολύχρωμο πλαστικὸ, τὸ χαρακωμένο καὶ βρόμικο. Ἐξαιτίας τῆς κουφαιμάρας τοῦ πατέρα μου, βάζαμε τὸν ἦχο τόσο δυνατὰ πού ἀναγκαζόμαστε νὰ βλέπουμε τὸ ἴδιο κανάλι μὲ τοὺς γείτονες γιὰ νὰ

μὴ δημιουργοῦμε ἀναστάτωση. Καὶ παρ' ὅλ' αὐτὰ μαζεύομαστε, μικροὶ καὶ μεγάλοι, γύρω ἀπ' αὐτὸ τὸ μαγικὸ κουτί, ἀνοιχτὸ χωρὶς συστολῆ στὰ παράξενα τοῦ κόσμου.

Ἄν ὑπῆρχε ἓνα βιβλίον γιὰ τὰ ρεκόρ τῆς Καζαμπλάνκα, ἡ Γιέμμα θὰ εἶχε τὴν πρώτη θέση : δεκατέσσερις ἐγκυμοσύνες σὲ δεκατέσσερα χρόνια ! Ποιὸς μπορεῖ ν' ἀναφέρει κάτι πιὸ ἐντυπωσιακὸ ; Κι ὅλες αὐτὲς μὲ ἔντεκα ἐπιτυχίες. Ὅλα ἀγόρια. Κι ἂν τὰ δίδυμα δὲν τὰ ἔχε θερίσει ἡ μηνιγγίτιδα στὰ τρία τους χρόνια, θὰ μπορούσαμε μόνοι μας νὰ ἔχουμε φτιάξει μιὰ ομάδα ποδοσφαίρου καμάρι τῆς πόλης : « Τὰ Ἀστέρια τοῦ Σίντι Μουμέν ». Εἶναι σίγουρο ὅτι θὰ ἔτρεμαν ὅλες οἱ γειτονικὲς παραγκοσυνοικίες. Καὶ ὁ Γιασὶν ὁ ταπεινὸς σας ὑπῆρέτης, ἐπίσημος τερματοφύλακας, θὰ ἔταν τὸ ἀδιαπέραστο τεῖχος. Θὰ ἤμαστε τόσο διάσημοι πὺ ἀκόμα κι αὐτοὶ πὺ ἔμεναν στὶς ὠραῖες γειτονιὲς θὰ τολμοῦσαν νὰ περάσουν τὸ τεῖχος γιὰ νὰ ῥθουν νὰ μᾶς χειροκροτήσουν. Ποιὸς ξέρει ; Ὁ δημόσιος σκουπιδότοπος θὰ εἶχε ἴσως γίνεῖ ἓνα ἀληθινὸ γήπεδο ποδοσφαίρου. Δὲν λέω κιάλας ὅτι θὰ ἔταν στρωμένο μὲ γρασίδι ὅπως τὰ γήπεδα τῶν μεγάλων ομάδων, ἀλλὰ τουλάχιστον ἀπαλλαγμένο ἀπὸ τοὺς βρομεροὺς λόφους τῶν σκουπιδιῶν. Τόσο τὸ χειρότερο γιὰ ὅσους ζοῦν ἀπ' αὐτά. Νὰ πᾶνε νὰ ψαχουλεύουν τὰ σκουπίδια ἀλλοῦ. Δὲν λείπουν οἱ χωματερές. Παρόλο πὺ ἤμαστε φτωχοί, ἡ Γιέμμα μᾶς ἀπαγόρευε νὰ δουλεύουμε στὴ μεταφορὰ τῶν σκουπιδιῶν. Δὲν ὑπῆρχε τρόπος νὰ ξεφύγουμε ἀπὸ τὴν τελετὴ τῆς ὄσφρησης ὅταν γυρίζαμε τὸ βράδυ στὸ σπίτι. Κι ἀλίμονο σ' αὐτὸν πὺ βρομοκοποῦσε σκουπιδοτενεκέ. Ἡ μάνα μας εἶχε

κατασκευάσει ένα τρομερό μαστίγιο, πού τὸ κρατοῦσε κρεμασμένο στὴν εἴσοδο. Δὲν μπορούσαμε νὰ φανταστοῦμε ὅτι θὰ φέρναμε ἕνα ἀντικείμενο στὸ σπίτι. Ἡ Γιέμμα τὸ κατέστρεφε ἀμέσως. Κι ὅμως, βρῖσκαμε πράγματα στὴ χωματερή. Ὁ Χαμίντ ἦταν ὁ μόνος πού μπορούσε νὰ ἀψηφήσει τὴ μάνα μας. Ἀδυνατώντας νὰ ξεπεράσει τὸ χασίσι, εἶχε ἀποφασίσει νὰ ὑπομείνει τὴν καθημερινή τιμωρία. Ὅσο κι ἂν πλενόταν μὲ ιδιαίτερη προσοχὴ στὴ δημόσια βρύση, τὸ «ἀμάρτημα» συνέχιζε νὰ μυρίζει. Ἡ Γιέμμα ὅλο τὸν ξυλοφόρτωνε, ὅμως τίποτα δὲν ἄλλαζε. Χρειαζόταν τὴ δόση τοῦ χασίς, τὸν κίτρινο καπνὸ καὶ τὸ χαρτὶ γιὰ τὸ στριφτό. Ἀπ' ὅλους αὐτοὺς πού σκάλιζαν τὰ σκουπίδια, θὰ ἴλεγα σίγουρα πὼς ὁ ἀδελφός μου ὁ Χαμίντ ἦταν ὁ πιὸ χαρισματικός. Εἶχε μιὰ ἕκτη αἴσθηση στὴν ἀνακάλυψη τοῦ θησαυροῦ. Ἡ πρῶιμη ἐξυπνάδα του καὶ τὸ ζωῶδες ἐνστικτό του τὸν τοποθετοῦσαν πάνω ἀπ' τοὺς ἄλλους. Ἦξερε μὲ σιγουριά ἀπὸ ποιὰ γειτονιὰ προερχόταν τὸ σκουπιδιάριο. Δὲν τσιγκουνευόταν στὰ δῶρα πού ἔδινε στοὺς ὀδηγούς γιὰ τὶς πληροφορίες πού ἔπαιρνε. Ἐτσι, ἀντὶ νὰ ψάχνει στὰ τυφλὰ ὅπως οἱ περισσότεροι, στόχευε τὴν ἔρευνά του. Στὰ δώδεκα χρόνια του εἶχε ἤδη προσλάβει ἕναν μικρὸ γιὰ νὰ καθαρίζει καὶ νὰ μπαλώνει τὰ λάφυρά του καὶ ἕναν ἄλλο γιὰ νὰ τὰ πουλάει στὸ παζάρι, σὲ τιμὴ πού εἶχε καθορίσει ἀπὸ πρὶν ὁ ἴδιος. Ἐγὼ θαύμαζα τὸν ἀδελφό μου Χαμίντ. Μὲ προστάτευε καὶ μὲ παραχάιδευε. Μποροῦσε νὰ γίνεῖ βίαιος, ἂν μὲ πείραζαν. Ἐνα βράδυ –τὸ θυμᾶμαι σὰν νὰ ἔταν χθὲς– χτύπησε μέχρι θανάτου ἕναν γείτονα πού μὲ εἶχε παρασύρει στὴ μεριά μὲ τὰ φρεάτια, μακριὰ πίσω ἀπ' τὴ χωματερή. Δὲν κά-

ναμε καὶ τίποτα κακό. Παίζαμε, παριστάνοντας τοὺς ἥρωες τῶν Ἰνδικῶν φίλμ. Ὁ Μοράντ διασκέδαζε νὰ μοῦ δαγκώνει τὰ αὐτιά, ψιθυρίζοντάς μου παράξενες λέξεις. Ἡ τραχιὰ γλῶσσα του μὲ ἀνατρίχιαζε. Μὲ εἶχε ἀκινήτοποιήσει πλακώνοντας τὰ μπράτσα μου στὸ ἔδαφος. Τὰ κατσαρά του μαλλιὰ μύριζαν λάδι ἐλιᾶς. Ἐνιωθα ἀκόμα καὶ τὴ γεύση τῆς ἐλιᾶς καθὼς τὸ στόμα μου εἶχε γεμίσει ἀπ' τὰ μαλλιὰ του. Τὸ γαργάλημα τοῦ Μοράντ μ' ἔκανε νὰ ξεκαρδίζομαι στὰ γέλια, κι ἔτσι δὲν ἄκουσα τὰ βήματα τοῦ Χαμίντ ποὺ ξεφύτρωσε σὰν φάντασμα. Ἀλλά, ἀντὶ νὰ ὀρμήσει πάνω μας, ἔμεινε ὄρθιος, στητὸς σὰν στύλος. Δὲν εἶχα προσέξει τὴν πέτρα ποὺ βαστοῦσε στὸ χέρι του, γιατί ἡ νύχτα ἦταν πολὺ σκοτεινὴ. Ὅταν ὁ Μοράντ οὐρλιάζε, νόμιζα πὼς ἀκόμη τραγουδοῦσε. Δὲν κατάλαβα γιατί ὁ Χαμίντ τὸν χτύπησε τόσο δυνατὰ στὸ κεφάλι. Τὸ αἷμα ἔτρεχε ἀσταμάτητα στὸ πρόσωπό του καὶ φοβήθηκα τόσο πολὺ ποὺ ἤθελα νὰ οὐρλιάξω. Δὲν μποροῦσα. Οἱ φωνές μου ἔμεναν μουγγές, σὰν νὰ τίς εἶχε καταπιεῖ ἡ κοιλιά μου. Ἄνοιγα τὸ στόμα μου, ἀλλὰ ἤχος δὲν ἔβγαине. Ἀποβλακωμένος κοίταζα τὸν ἀδελφό μου, ποὺ ἔσφιγγε τὴ γροθιά του τρέμοντας. Ἡξέρα πὼς δὲν θὰ τὴ γλιτώσω. Μὲ τὰ ἀπειλητικὰ ἐπικίνδυνα ἄρβυλα ποὺ ἔχε βρεῖ στὴ χωματερή, μοῦ ἔδωσε μιὰ κλοτσιὰ στὸν πεισινὸ φωνάζοντας «πούστη!» καὶ λέγοντας κι ἄλλες βρισιές ποὺ δὲν τολμάω νὰ ἐπαναλάβω. Τοῦ εἶπα πὼς δὲν κάναμε τίποτα κακό, μονάχα παίζαμε. Αὐτὸς ὅμως ἦταν τρελὸς ἀπὸ θυμό. Ἐνισχυμένη ἀπὸ τὸ σκοτάδι, ἡ ὀργή του ἔμοιαζε νὰ σέρνεται ἀπὸ ἓνα τσουῆρο διαόλους, ποὺ κραδαίνοντας τίς διχάλες τους ἦταν ἔτοιμες νὰ μὲ τρυπήσουν. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι πολλὲς φορὲς ὁ

ἀδελφός μου φερόταν ἄδικα. Ἄλλὰ μ' ἀγαποῦσε. Θά ἔκανε ὅτιδήποτε γιὰ μένα. Τοῦ κἀκιώσα γιὰ τὸν Μοράντ, ἀλλὰ ὅλα αὐτὰ πιά εἶναι παρελθόν. Ἀπὸ τότε δὲν ξαναπλησίασα τὸ μέρος μὲ τὰ φρεάτια, οὔτε ξανάκανα παρέα μὲ τὸν Μοράντ, γιατί δὲν ἔζησε μετὰ τὰ χτυπήματα τοῦ ἀδελφοῦ μου. Τὸν θάψαμε στὴ χωματερή. Ὁ Χαμίντ ἤξερε ὅλα τὰ κατατόπια, κανεὶς πιά δὲν ἔφαχνε σ' ἐκείνη τὴ μεριά. Ἦταν παλιὰ σκουπίδια, χιλιοπερασμένα ἀπὸ τὸ κόσκινο τῆς μιζέριας. Ἐγὼ ἀρνιόμουν νὰ πιστέψω πὼς ὁ φίλος μου ἦταν πεθαμένος. Κι ὕστερα ἄρχισα νὰ τὸν ξεχνᾶω. Ὅχι βέβαια τελείως. Τὶς σπάνιες φορές πού ἔτρωγα ἓνα γκόλ καὶ θὰ ξανάπαιρνα τὴν μπάλα, δὲν μποροῦσα ν' ἀντισταθῶ σὲ μιὰ φευγαλέα ματιὰ στὴ μεριά πού ἔλιωνε ὁ φίλος μου. Ἐνα βράδου βρῆκα τὸ θάρρος νὰ πάω νὰ ἐλέγξω ἂν βρισκόταν πάντα ἐκεῖ. Πλησιάζοντας τὸ σωρὸ τῶν σκουπιδιῶν, πού τὸν ξεχώρισα ἀπὸ τὸν ἄσπρο σκελετὸ ἑνὸς σκύλου πού τὸν εἶχε διαλύσει ὁ καύσωνας, κούνησα μ' ἓνα ξύλο τὸν σκουπιδοπολτὸ πού ἀπὸ κάτω τὸν εἶχαν θάψει. Ἴσως ὁ Μοράντ νὰ ἔχε ἐπιζῆσει ἀπὸ τὰ χτυπήματα τοῦ ἀδελφοῦ μου. Ἴσως ἔκανε τὸν πεθαμένο γιὰ νὰ σταματήσει ὁ Χαμίντ νὰ τὸν χτυπᾷ καὶ νὰ σηκώθηκε καὶ νὰ φύγε ἀπ' τὴν παραγκούπολη. Μπορεῖ καὶ νὰ ἐξαφανίστηκε, μονάχα γιὰ νὰ μᾶς τρομάξει καὶ νὰ μᾶς τιμωρήσει. Ἐσκαψα στὴν ἀρχὴ μὲ τὸ ξύλο, κι ὕστερα μὲ τὰ χέρια μου, πού ἔταν πιὸ βολικό. Ἡ φυσικὴ μυρωδιὰ τοῦ σκουπιδιοῦ σκέπαζε τὴν ὀσμὴ τοῦ ψοφιομοῦ. Ὅταν ὁμῶς εἶδα ἓνα δάχτυλο νὰ ξεπετιέται ἀπὸ τὸ βοῦρκο ἀνάμεσα σὲ δυὸ κονσερβοκούτια, τὸ ἔβαλα στὰ πόδια σὰν τρελός, χωρὶς νὰ κοιτάξω πίσω μου, γιατί εἶχα τὴν αἰ-

σθηση ὅτι τὸ φάντασμα τοῦ Μοράντ μ' ἀκολουθοῦσε. Σταμάτησα μονάχα στὸ μαγαζὶ τοῦ Ὁμάρ τοῦ καρβου-
νιάρη. Μιὰ λάμπα πετρελαίου ἔφτιαχνε ἕναν φωτεινὸ
κύκλο γύρω ἀπ' τοὺς παλιούς πολεμιστὲς ποὺ μαζεύον-
ταν κάθε βράδυ, γιὰ νὰ ξαποστάσουν καὶ νὰ παίξουν
ντάμα. Ἡ καρδιά μου χτυποῦσε σὰν τρελὴ κι ἔτρεμα.
Μόνο ποὺ τὸ σκεφτόμουν ἀνατρίχιαζα. "Ἄν ἀκόμη βρι-
σκόμουν μέσα στὸ πετσί μου. Ἀπὸ τότε, ἀποφάσισα νὰ
σκέφτομαι σὰν ὅλο τὸν κόσμο : νὰ πιστεύω ὅτι ὁ Μοράντ
τό 'σκασε ἀπ' τὴν παραγκούπολη καὶ πῆγε νὰ τὰ βγάλει
πέρα στὴν πόλη, ὅπως τόσα ἄλλα πιτσιρίκια τῆς ἡλικίας
του, καὶ κάποια μέρα θὰ γυρνοῦσε μὲ τὶς τσέπες γεμά-
τες, κι οἱ γονεῖς του θὰ τὸν συγχωροῦσαν γιὰ τὴ φυγὴ του
καὶ θὰ τοῦ ἔδιναν θάρρος νὰ ξαναφύγει καὶ νὰ συνεχίσει
νὰ τὰ καταφέρνει. Μὲ τὴν ἀπόσταση ποὺ ἔχω, τώρα ποὺ
βρίσκομαι ἐκεῖ ψηλά, ἔχω συγχωρήσει τὸν ἀδελφὸ μου
τὸν Χαμίντ. Καὶ ἴσως νὰ ἐξυπηρέτησε κατὰ κάποιον
τρόπο τὸν Μοράντ, ὅπως κι ὁ Ἄμπου Ζουμπέρ τό 'κανε
σ' ἐμένα, μὲ τὴ διαφορὰ ὅτι αὐτὸς δὲν μὲ χτύπησε μὲ
μιὰ πέτρα.

Τὰ δικά του ὅπλα ἦταν ἀλλιώτικα, ἀπειλητικά. Ἄλ-
λὰ γι' αὐτὰ θὰ μιλήσουμε ἀργότερα. Γιατὶ ὁ Ἄμπου
Ζουμπέρ εἶναι ζωντανὸς καὶ στοιχειώνει πάντα ἕνα
γαροῶν μὲ κάτι ἄλλους πειναλέους σὰν κι ἐμένα.